

Optymalizacja opodatkowania dochodu w małym przedsiębiorstwie

Magdalena Jarczok-Guzy*

Streszczenie: *Cel* – zbadanie wpływu formy opodatkowania dochodu i formy prawnej działalności gospodarczej na wysokość ciężaru podatkowego w małym przedsiębiorstwie, wykorzystując przykład faktycznie istniejącego przedsiębiorstwa. *Metodologia badania* – metoda analizy i syntezy z wykorzystaniem studium przypadku. *Wynik* – zweryfikowano hipotezę zakładającą, iż wybór formy prawnej działalności gospodarczej i wiążącej się z tym formy opodatkowania mają bardzo duże znaczenie w kształtowaniu obciążenia podatkowego dochodu małego przedsiębiorstwa. Osoba fizyczna prowadząca działalność może dodatkowo wpływać na wysokość podatku poprzez wybór pomiędzy skalą progresywną i stawką liniową, wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, otrzymując dywidendę, ponosi dużo większy ciężar podatkowy. *Oryginalność/wartość* – wskazanie na skutki podatkowe wyboru formy prawnej działalności oraz formy opodatkowania dochodu w małym przedsiębiorstwie.

Słowa kluczowe: podatek dochodowy od osób fizycznych, podatek dochodowy od osób prawnych, optymalizacja opodatkowania dochodu

Wprowadzenie

Obowiązujący obecnie system gospodarczy pozwala małym i średnim przedsiębiorcom dokonać świadomego wyboru formy prawnej prowadzenia działalności i powiązanej z tym formy opodatkowania dochodu. To dwie podstawowe decyzje w podatkowej strategii długoterminowej przedsiębiorcy. Są one ściśle ze sobą powiązane, gdyż wybór poszczególnych form prawnych prowadzenia działalności warunkuje i często ogranicza wybór formy opodatkowania.

Dochody spółek kapitałowych opodatkowane są podatkiem dochodowym od osób prawnych (Ustawa z 15 lutego 1992 r.: art. 1 ust. 1). W przypadku spółek osobowych, przedsiębiorstw jednoosobowych czy spółek cywilnych opodatkowaniu podlegają wspólnicy – poszczególne osoby fizyczne uwzględnione w przepisach ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Ustawa z 26 lipca 1991 r.: art. 9a ust. 5). Zatem łatwo już w tym punkcie rozważań dostrzec istotny związek pomiędzy różnymi formami prowadzenia działalności a sposobem opodatkowania dochodów. Dla osoby fizycznej prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą w formie wspólnika spółki cywilnej,

---

* dr Magdalena Jarczok-Guzy, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Katedra Finansów, 40-287 Katowice, ul. 1 Maja 50, e-mail: magdalena.guzy@ue.katowice.pl.

osobowej lub jednoosobowego przedsiębiorstwa wybór form opodatkowania sprowadza się do trzech wariantów: opodatkowania na zasadach ogólnych skalą progresywną lub stawką liniową, kartą podatkową czy ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych. Z kolei dla wspólnika-udziałowca spółki z ograniczoną odpowiedzialnością czy spółki akcyjnej forma opodatkowania jest już z góry określona w postaci podatku dochodowego od osób prawnych od dochodu spółki.

Celem niniejszego artykułu jest analiza wpływu różnych form opodatkowania na wysokość ciężaru podatkowego w małym przedsiębiorstwie na podstawie przykładu faktycznie istniejącego przedsiębiorstwa. Poddano analizie podatek dochodowy w trzech założonych wariantach opodatkowania: osoby prawnej oraz osoby fizycznej prowadzącej działalność w formie spółki cywilnej opodatkowanej skalą progresywną i stawką liniową. Hipoteza badawcza brzmi następująco: „Wybór formy opodatkowania dochodu i formy prawnej małego przedsiębiorstwa ma istotny wpływ na całkowity ciężar podatkowy”. Niniejsza hipoteza zostanie rozstrzygnięta na podstawie przeprowadzonego studium przypadku dla przykładowej firmy produkcyjnej. W artykule zastosowano metodę analizy i syntezy.

1. Formy prawne podmiotów prowadzących działalność gospodarczą

Przy podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej kluczową kwestią jest sposób rozumienia pojęcia „przedsiębiorca”. Przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna oraz niemająca osobowości prawnej spółka prawa handlowego, która zawodowo we własnym imieniu podejmuje i wykonuje działalność gospodarczą. Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności (Filip 2004: 202).

Kodeks spółek handlowych przewiduje dwa zasadnicze rodzaje spółek handlowych: osobowe i kapitałowe. Spółki osobowe zgodnie z kodeksem to: spółka jawna, partnerska, komandytowa i komandytowo-akcyjna. Spółki kapitałowe to spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjna (Ustawa z 15 września 2000 r...: art. 4 § 1). Oprócz wymienionych form przedsiębiorca ma jeszcze do wyboru jednoosobową działalność gospodarczą i spółkę cywilną. W zależności od formy prawnej dochód przedsiębiorstwa będzie opodatkowany według różnych przepisów. Osoby prawne będą opodatkowywały swój dochód zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Tej ustawie podlegają dochody spółek kapitałowych oraz między innymi spółki komandytowo-akcyjnej (Ustawa z 15 lutego 1992 r...: art. 1 ust. 1 pkt 3). Z kolei dochody wspólników pozostałych spółek osobowych, cywilnych i jednoosobowej działalności opodatkowane zostają zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych (Ciupek, Famulska 2013: 78).

Przed wyborem formy prawnej działalności należy wziąć pod uwagę wszystkie wady i zalety poszczególnych form. To, w jakiej formie prawnej prowadzona jest działalność gospodarcza, zdeterminowane jest rozmiarem prowadzonej działalności, sposobem pozyskiwania kapitałów własnych oraz zakresem odpowiedzialności za zobowiązania. Szczególne

znaczenie ma tutaj aspekt odpowiedzialności za zobowiązania. W przypadku osób fizycznych odpowiedzialność za zobowiązania oznacza odpowiedzialność osobistą, całym majątkiem – zarówno obecnym, jak i przyszłym (Ciupek, Famulska 2013: 78). Dodatkowo w spółce cywilnej wspólnicy za zobowiązania spółki odpowiadają solidarnie (Ustawa z 23 kwietnia 1964 r...: art. 864). W spółce jawnej również wyraźnie określa się, że wspólnicy odpowiadają za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem, solidarnie z pozostałymi wspólnikami (Ustawa z 15 września 2000 r...: art. 22 § 2). Z kolei w spółce komandytowej odpowiedzialność co najmniej jednego wspólnika (komplementariusza) jest nieograniczona i co najmniej jednego ograniczona (komandytariusza) (Ustawa z 15 września 2000 r...: art. 102). Przedsiębiorstwa, chcąc ograniczyć ryzyko finansowe prowadzonej działalności, poszukują sposobów na ograniczenie odpowiedzialności za długi. Jednym z takich rozwiązań jest założenie przez osobę fizyczną spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (Ciupek, Famulska 2013: 79). Zgodnie z Kodeksem spółek handlowych wspólnicy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie odpowiadają za zobowiązania spółki (Ustawa z 15 września 2000 r...: art. 151 § 4). Skutki podatkowe wyboru pomiędzy założeniem przykładowo spółki cywilnej a spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zostaną przedstawione w dalszej części artykułu.

2. Formy opodatkowania dochodów przedsiębiorstw

Klasyczną formą opodatkowania dochodów osób prawnych jest opodatkowanie dochodów przedsiębiorstwa bez względu na przeznaczenie z równoczesnym opodatkowaniem wypłaconej dla udziałowców dywidendy. To moment, w którym pojawia się tak zwane podwójne opodatkowanie (Skica i in. 2014: 60–68). Podatek dochodowy naliczony i pobrany w pierwszej kolejności zostaje od rocznego dochodu brutto spółki kapitałowej jako 19% z zysku (Ustawa z 15 lutego 1992 r...: art. 21 i 19 ust. 1). To tak zwany CIT, w którym spółka roczny dochód koryguje o poszczególne kwoty zwiększające lub zmniejszające podstawę opodatkowania, na przykład różnice kursowe powstałe w wyniku wyceny bilansowej w przypadku podatkowej metody ustalania różnic (Ustawa z 29 września 1994 r...: art. 30 ust. 1–2). Kalkulacja ta oparta jest na opodatkowaniu tak zwanego przyrostu czystego majątku, na który składa się nadwyżka wszystkich osiągniętych przychodów nad sumą poniesionych kosztów ich uzyskania (Biernacki 2011: 182). Stawka podatku dochodowego od osób prawnych w Polsce była obniżana z 30% w 2000 roku do 19% obowiązującej w latach 2004–2014 (Kosidłowska 2012: 102).

Natomiast to, w jaki sposób zysk powstały po odjęciu podatku dochodowego od osób prawnych, czyli zysk netto, zostanie rozdysponowany i zagospodarowany, zależy już od samego zarządu. Jeżeli zarząd zdecyduje o wypłacie dywidend dla udziałowców z zysku netto, to nastąpi konieczność naliczenia i poboru podatku od wypłaconej dywidendy w wysokości 19%. Płatnikiem podatku jest spółka kapitałowa i do jej obowiązku należy naliczenie i zapłata podatku, a także roczne zadeklarowanie kwoty wypłaconych dywidend.

Wypłata dywidendy dla osoby fizycznej objęta jest ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych, gdzie wyraźnie wyróżnia się stawkę dla tego typu przychodów z kapitałów pieniężnych (Ustawa 15 lutego 1992 r...: art. 17 ust. 1, art. 30a ust. 1 pkt 4, 6). Oczywiście dywidendę również można wypłacać osobom prawnym.

W warunkach gospodarki rynkowej każdy prowadzący działalność gospodarczą na niewielką skalę, tak zwaną małą firmę, może dokonać wyboru, czy rozliczać się z podatku z urzędem skarbowym na zasadach ogólnych (czyli prowadzić podatkową księgę przychodów i rozchodów), czy płacić ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, czy też opłacać podatek na zasadach określonych w karcie podatkowej. Podatnik powinien oszacować korzyści i straty, jakie poniesie, decydując się na jedną z wyżej wymienionych form opodatkowania. Dla większości podatników najważniejsze jest, aby zgodnie z prawem tak kształtować bieg wydarzeń gospodarczych, by obciążenia podatkowe były jak najmniejsze. Problem wyboru opodatkowania występuje ze szczególną ostrością w przypadku rozpoczęcia działalności gospodarczej. Istnienie tych form jest już samo w sobie preferencją dla niektórych przedsiębiorców, a ponadto związanych jest z nimi wiele innego rodzaju przywilejów podatkowych (Kotlińska 2013: 137). Karta podatkowa i ryczałt od przychodów ewidencjonowanych to specyficzne formy opodatkowania regulowane ustawą o zryczałtowanym podatku, wymagające spełnienia określonych warunków i limitów (Filip 2004: 206). Wszystkie ograniczenia podmiotowe dotyczące stosowania poszczególnych form opodatkowania w stosunku do form prawnych prowadzonej działalności zestawiono w tabeli 1. Dla każdej formy prawnej zostało określone, jakie warunki należy spełnić oraz w której formie warunki te nie występują (brak). Oprócz wymienionych ograniczeń podmiotowych przepisy określają warunki przedmiotowe, jakie dla poszczególnej formy opodatkowania należy spełnić. Dotyczą one tylko ryczałtu i karty podatkowej. Ścisłe określony zakres działalności to warunek dla obu tych form opodatkowania. Dodatkowo w ryczałcie należy spełnić limit kwotowy przychodów z poprzedniego roku podatkowego w wysokości nieprzekraczającej

Tabela 1

Ograniczenia możliwości stosowania form opodatkowania osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą

Ograniczenia wyboru	Podatek dochodowy			
	Zasady ogólne	Ryczałty		
Formy prawne	Progresja podatkowa	Stawka liniowa	Ryczałt od przychodów	Karta podatkowa
Działalność jednoosobowa	Brak	Brak	Brak	Brak
Spółka cywilna	Brak	Brak	Brak	Częściowo
Spółka jawna	Brak	Brak	Brak	Tak
Spółka partnerska	Brak	Brak	Tak	Tak
Spółka komandytowa	Brak	Brak	Tak	Tak
Usługi dla byłego/obecnego pracodawcy	Brak	Tak	Tak	Tak

Źródło: Ciupek, Famulska (2013): 83.

równowartości 150 tysięcy euro, a w karcie podatkowej określony limit zatrudnienia (Ciuppek, Famulska 2013: 83).

W podatku dochodowym od osób fizycznych od 1 stycznia 2009 roku weszły w życie istotne zmiany mające znaczny wpływ na wielkość obciążeń podatkowych oraz na podział dochodów osób fizycznych. Do jednej z najistotniejszych zmian należy zaliczyć wprowadzenie dwustawkowej skali podatkowej. Zamiast istniejących do 31 grudnia 2008 roku trzech stawek podatkowych: 19, 30 i 40% od 1 stycznia 2009 roku obowiązują dwie stawki: 18 i 32% (Podstawka, Deresz 2011: 202). Progi podatkowe uprawniające do poszczególnych stawek ilustruje tabela 2.

Tabela 2

Skala podatkowa podatku dochodowego od osób fizycznych w latach 2009–2015

Podstawa obliczenia podatku (zł)		Podatek wynosi
ponad	do	
	85 528	18% minus kwota zmniejszająca podatek 556 zł 2 gr
85 528		14 839 zł 2 gr + 32% nadwyżki ponad 85 528 zł

Źródło: Ustawa z 26 lipca 1991 r...: art. 27 ust. 1.

Alternatywnym wariantem dla osoby fizycznej prowadzącej działalność jest stawka liniowa określona ustawą w art. 9a ust. 2, 3. Ta forma obwarowana jest jednak dodatkowym warunkiem. Podatnik nie może świadczyć usług na rzecz byłego lub obecnego pracodawcy odpowiadających czynnościom, które wykonywał w ramach stosunku pracy. Niespełnienie tego warunku skutkuje utratą prawa do stawki liniowej i przymusem opodatkowania skalą progresywną. Stawka podatku liniowego zgodnie z art. 30c wynosi 19% dochodu (Ustawa z 26 lipca 1991 r...: art. 9a ust. 2 i 3, art. 30c).

Kolejną ważną kwestią przy dokonywaniu obliczenia podatku na zasadach ogólnych w skali progresywnej i stawce liniowej jest tak zwana kwota wolna od podatku 556 zł 2 gr. To kwota podatku obliczona od dochodu ustawowo zwolnionego z opodatkowania, czyli 3091 zł. W skali progresywnej osoby fizyczne prowadzące działalność mają prawo do obniżenia podatku o tę kwotę, jednak w wariantcie opodatkowania stawką liniową odliczenie tej kwoty już nie przysługuje (Ustawa z 26 lipca 1991 r...: art. 27 ust. 1). Odliczenie kwoty wolnej od podatku to przykład jednej z preferencji podatkowych dotyczącej tylko skali progresywnej. Każde takie odstępstwo powoduje zmniejszenie obciążenia podatkowego po stronie beneficjenta (Szczodrowski 2012: 197).

W ramach podatku dochodowego wyróżnia się określone preferencje podatkowe. Dla podatników podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych stosuje się między innymi następujące preferencje podatkowe:

- a) zwolnienie z opodatkowania dochodów uzyskiwanych z prowadzonej działalności na terenie specjalnych stref ekonomicznych;
- b) tak zwaną jednorazową amortyzację;

- c) wydatki na nabycie nowych technologii – jedną z najmniej wykorzystywanych ulg podatkowych;
- d) rozliczanie strat z lat ubiegłych;
- e) zwolnienie z opodatkowania dotacji;
- f) kredyt podatkowy – w latach 2004–2010 skorzystało z niego tylko trzech podatników podatku dochodowego od osób fizycznych (Wyszkowski 2012: 209).

W podatku dochodowym od osób fizycznych i osób prawnych wszystkie podmioty obowiązują terminowe wpłacanie zaliczek na podatek dochodowy. Osoby fizyczne mogą to robić w formie podstawowej miesięcznie lub kwartalnie poprzez obliczanie podatku należnego za dany okres na podstawie ewidencji rzeczywistej (Ustawa z 15 lutego 1992 r...: art. 31–32). Zarówno w przypadku osób fizycznych, jak i osób prawnych oprócz podstawowej formuły opłacania zaliczek podmioty mają do wyboru formę uproszczoną. Podatnik, który zdecyduje się na taką formę płatności, wpłaca zaliczki przez cały rok podatkowy w wysokości 1/12 kwoty obliczonej przy zastosowaniu skali podatkowej, podatku liniowego lub stawki dla podatku dochodowego od osób prawnych. Do obliczenia zaliczek służy podatek wykazany w ściśle określonych zeznaniach podatkowych (Szłęzak-Matusiewicz 2012: 261).

3. Studium przypadku – przykład małej firmy

W niniejszym artykule analizie poddano faktycznie istniejące przedsiębiorstwo produkcyjne o umownej nazwie „Firma X Sp. z o.o.”. „Firma X Sp. z o.o.” zatrudnia 15 pracowników od 5 lat. Średni roczny obrót firmy oraz suma aktywów nie przekraczają 2 mln euro. Biorąc pod uwagę kryterium średniego zatrudnienia z ustawy o swobodzie działalności gospodarczej traktowane jako kryterium wstępne zasadnicze, jest to małe przedsiębiorstwo (Ustawa z 2 lipca 2004 r...: art. 105). Z drugiej strony ustawa o rachunkowości wskazuje inne kryteria, według których „Firma X Sp. z o.o.” kwalifikuje się do mikroprzedsiębiorstw. Zgodnie z tymi wytycznymi zostaje spełnione kryterium sumy bilansowej, która nie przekracza 1,5 mln zł oraz przychodów netto ze sprzedaży, które nie przekraczają 3 mln zł. Kryterium zatrudnienia zostało przekroczone, ale dla wspomnianej klasyfikacji konieczne jest spełnienie jedynie dwóch z trzech warunków (Ustawa z 11 lipca 2014 r...: art. 1 ust. 2). Zatem w zależności od podjętej klasyfikacji interpretacja rozmiaru analizowanego przedsiębiorstwa jest różna. Analizie poddano dochody z trzech kolejnych lat w danym podmiocie w trzech wariantach. Pierwszy wariant odzwierciedla istniejącą sytuację, to znaczy opodatkowanie dochodu spółki podatkiem dochodowym od osób prawnych oraz wypłaconych dywidend podatkiem od osób fizycznych. Obecnie w spółce udziały ma dwóch wspólników zamieszkujących terytorium Polski i będących osobami fizycznymi. Przyjęto, że cały zysk netto został wypłacony wspólnikom jako dywidenda. W drugim i trzecim wariantcie przyjęto sytuację, iż wspólnicy prowadzą firmę w formie spółki cywilnej i każdy z osobna opodatkowuje swój udział w dochodach spółki po równo. W drugim wariantcie opodatkowano ich

dochody skalą progresywną, a w trzecim – stawką liniową. Wyniki obliczeń przedstawiono w tabelach 3–6.

Tabela 3

Dane finansowe (zł)

Rok	2011	2012	2013
Przychody ze sprzedaży	1 742 915	1 297 064	1 249 973
Przychody finansowe	50 877	56 979	9 320
Koszty rodzajowe	1 626 876	1 261 120	1 146 127
Koszty finansowe	18 162	27 374	5 932
Zysk brutto	148 754	65 549	107 234

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych firmy.

Tabela 4

Opodatkowanie dochodów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (zł)

Rok	2011	2012	2013
Zysk brutto	148 754	65 549	107 234
Podatek dochodowy od osób prawnych 19%	28 263	12 454	20 374
Zysk netto	120 491	53 095	86 860
Podatek od dywidend 19%	22 893	10 088	16 503
Razem obciążenie podatkowe	51 156	22 542	36 877

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych firmy.

Tabela 5

Opodatkowanie dochodów wspólników spółki cywilnej skalą progresywną (zł)

Rok	2011	2012	2013
Zysk brutto spółki	148 754,00	65 549,00	107 234,00
Dochód jednego wspólnika	74 377,00	32 774,50	53 617,00
Ubezpieczenie społeczne	6 541 13,00	7 342,73	7 840,04
Podstawa opodatkowania	67 836,00	25 432,00	45 777,00
Podatek dochodowy od osób fizycznych 18% minus kwota wolna od podatku	11 655,00	4 022,00	7 684,00
Ubezpieczenie zdrowotne	2 506,30	2 620,67	2 698,37
Podatek należny	9 149,00	1 401,00	4 986,00
Razem obciążenie podatkowe obu wspólników	18 298,00	2 802,00	9 972,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych firmy.

Tabela 6

Opodatkowanie dochodów wspólników spółki cywilnej stawką liniową (zł)

Rok	2011	2012	2013
Zysk brutto spółki	148 754,00	65 549,00	107 234,00
Dochód jednego wspólnika	74 377,00	32 774,50	53 617,00
Ubezpieczenie społeczne	6 541,13	7 342,73	7 840,04
Podstawa opodatkowania	67 836,00	25 432,00	45 777,00
Podatek dochodowy od osób fizycznych 19%	12 889,00	4 832,00	8 698,00
Ubezpieczenie zdrowotne	2 506,30	2 620,67	2 698,37
Podatek należny	10 383,00	2 211,00	6 000,00
Razem obciążenie podatkowe obu wspólników	20 766,00	4 422,00	12 000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych firmy.

Z obliczeń wynika, że opodatkowanie dochodów przedsiębiorców jako spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wraz z wypłatą dywidend wspólnikom pociąga za sobą największy ciężar podatkowy we wszystkich trzech analizowanych latach. Dużo korzystniejszy jest wariant opodatkowania dochodów przedsiębiorców jako wspólników w spółce cywilnej podatkiem dochodowym od osób fizycznych. W związku z tym, że dochód każdego ze wspólników z osobna nie przekroczył pierwszego progu podatkowego, najkorzystniejszy jest wybór skali progresywnej. W skali progresywnej oprócz możliwości obniżenia dochodu o składki na ubezpieczenie społeczne oraz obniżenia podatku o opłacone składki na ubezpieczenie zdrowotne wspólnik ma prawo do skorzystania z kwoty wolnej od podatku. W wariantcie ze stawką liniową to prawo mu już nie przysługuje, a cały dochód opodatkowany jest stawką o 1% wyższą. Stawka liniowa zarazem jest korzystniejsza od opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.

Następnym elementem analizy jest wykonanie symulacji obciążenia podatkowego dla jednoosobowej działalności gospodarczej, zakładając, że całość dochodów została opodatkowana przez jedną osobę. W zależności od stawki podatkowej obciążenie podatkowe jest różne. Opisaną symulację zilustrowano w tabelach 7–8.

Tabela 7

Opodatkowanie dochodów jednoosobowej działalności gospodarczej skalą progresywną (zł)

Rok	2011	2012	2013
Zysk brutto spółki	148 754,00	65 549,00	107 234,00
Ubezpieczenie społeczne	6 541,13	7 342,73	7 840,04
Podstawa opodatkowania	142 213,00	58 206,00	99 394,00
Podatek dochodowy od osób fizycznych 18% i 32% minus kwota wolna od podatku	32 978,00	9 921,00	19 276,00
Ubezpieczenie zdrowotne	2 506,30	2 620,67	2 698,37
Obciążenie podatkowe	30 472,00	7 300,00	16 578,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych firmy.

Tabela 8

Opodatkowanie dochodów jednoosobowej działalności gospodarczej stawką liniową (zł)

Rok	2011	2012	2013
Zysk brutto spółki	148 754,00	65 549,00	107 234,00
Ubezpieczenie społeczne	6 541,13	7 342,73	7 840,04
Podstawa opodatkowania	142 213,00	58 206,00	99 394,00
Podatek dochodowy od osób fizycznych 19%	27 020,00	11 059,00	18 885,00
Ubezpieczenie zdrowotne	2 506,30	2 620,67	2 698,37
Obciążenie podatkowe	24 514,00	8438,00	16 187,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych firmy.

Z obliczeń w tabeli 7 i 8 wynika, iż w 2011 i 2013 roku wybór stawki liniowej pozwoliłby osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność uniknąć progresji w odniesieniu do całości dochodu. W 2012 roku dochód zmieściłby się w pierwszym progu podatkowym, zatem jedynie w tym roku opodatkowanie skalą progresywną byłoby korzystniejsze.

Uwagi końcowe

W wyniku przeprowadzonego studium przypadku została zweryfikowana hipoteza zakładająca, iż wybór formy prawnej działalności gospodarczej i wiążącej się z tym formy opodatkowania dochodu mają bardzo duże znaczenie dla wysokości obciążenia podatkowego dochodu małego przedsiębiorstwa. Istotnie wybór formy prawnej, który jest jedną z pierwszych decyzji podejmowanych przez osobę zakładającą małe przedsiębiorstwo, determinuje późniejszy ciężar podatkowy. Osoba fizyczna prowadząca jednoosobową działalność lub będąca współnikiem spółki cywilnej może dodatkowo wpływać na wysokość podatku poprzez wybór pomiędzy skalą progresywną i stawką liniową podatku. Wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością takiej możliwości już nie ma i wypłacając sobie dywidendę, ponosi dużo większy ciężar podatkowy. Kosztem alternatywnym jest tutaj ograniczenie odpowiedzialności za zobowiązania, którą wspólnik minimalizuje dzięki formie prawnej działalności. U osoby fizycznej w dużym stopniu wysokość obciążenia podatkowego zależy od wysokości dochodu do opodatkowania. Dla dochodu z pierwszego progu podatkowego najkorzystniejszą formą jest opodatkowanie skalą progresywną, dla dochodu z drugiego progu opłacalną opcją jest stawka liniowa.

Z wyborem poszczególnych form opodatkowania według zasad ogólnych wiąże się prawo do korzystania z określonych ulg, odliczeń i kwoty wolnej od podatku, do której tylko w stawce progresywnej podatnik jest uprawniony. Niewątpliwie wybór formy prawnej poniesie konsekwencje w dalszym postępowaniu podmiotu gospodarczego, który musi następnie wybrać formę opodatkowania dochodu. Dlatego warto przed podjęciem decyzji oszacować wstępnie przychody i koszty, analizując poszczególne warianty opodatkowania. Oczywiście nie jest to całkowicie możliwe podczas planowania działalności gospodarczej,

ale w dużym stopniu pozwoli już na samym początku uświadomić podatnikowi, że zminimalizowanie odpowiedzialności za zobowiązania spółki będzie się wiązało z większym ciężarem podatkowym.

Literatura

- Biernacki K. (2011), *Metodologia kalkulacji podatków dochodowych w Polsce*, „Zeszyty Naukowe” nr 10, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne.
- Ciupek B., Famulska T. (red.) (2013), *Strategie podatkowe przedsiębiorstw*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Katowice.
- Filip P. (2004), *Dylematy polityki fiskalnej małych firm*, „Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy” nr 5.
- Kosiłowska A. (2012), *Rola podatku dochodowego od osób prawnych w zasilaniu budżetu państwa w wybranych krajach Europy*, „Zeszyty Naukowe” nr 12, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne.
- Kotlińska J. (2013), *Człowiek w systemie podatkowym*, „Roczniki Ekonomiczne Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy” nr 6.
- Podstawka M., Deresz A. (2011), *Ulgi i zwolnienia oraz progresja w podatku dochodowym od osób fizycznych jako sposoby realizacji polityki społecznej oraz propozycje ich zmian w warunkach kryzysu*, „Zeszyty Naukowe” nr 10, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne.
- Skica T., Wołowicz T., Pavlov P. (2014), *Economic Relations between Personal and Corporate Income Tax*, „e-Finanse” vol. 10, no. 1, www.e-finanse.com (16.04.2015).
- Szczodrowski G. (2012), *Ocena prorodzinnych rozwiązań w podatku dochodowym od osób fizycznych z perspektywy tax expenditures*, „Studia Ekonomiczne” nr 102, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach.
- Szlezak-Matusiewicz J. (2012), *Zastosowanie preferencji podatkowych w polskich przedsiębiorstwach*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego” nr 708, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 52.
- Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (DzU nr 16, poz. 93 ze zm.).
- Ustawa z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (DzU z 2012 r., poz. 361 ze zm.).
- Ustawa z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (DzU z 2014 r., poz. 851 ze zm.).
- Ustawa z 19 września 1994 r. o rachunkowości (DzU nr 121, poz. 591).
- Ustawa z 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (DzU nr 94, poz. 1037 ze zm.).
- Ustawa z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (DzU nr 73, poz. 1807 ze zm.).
- Ustawa z 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o rachunkowości (DzU poz. 1100).
- Wyszowski A. (2012), *Preferencje podatkowe w ramach podatków dochodowych*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego” nr 708, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 52.

OPTIMALIZATION OF THE INCOME TAX IN A SMALL ENTERPRISE

Abstract: The purpose of this article is to examine the impact of the choice of forms of income taxation and legal form of the business in the amount of the tax burden on small business by way of example actually existing company. As a result of the case study was presented a hypothesis that the choice of legal form of business and that involves a form of taxation that are very important for the amount of the income tax burden on small businesses. An individual-activity may also affect the amount of tax by the choice between the magnitude of progressive and linear rate, a shareholder with limited liability by paying dividends bears a much greater tax burden.

Keywords: Personal income Tax, corporate income Tax, optimalization of the income Tax

Cytowanie

- Jarczok-Guzy M. (2015), *Optymalizacja opodatkowania dochodu w małym przedsiębiorstwie*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 864, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 76, t. 1, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 79–88; www.wneiz.pl/frfu.